

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پانسمان استریل

تهیه کننده :
خانم بیاتی
مدیر آموزش بهورزی

تعریف پانسمان

- پوششی است که روی زخم قرار می گیرد.

• به منظور:

- ۱- تسهیل در بهبود زخم
- ۲- پیشگیری از خونریزی
- ۳- پیشگیری از عفونت
- ۴- بررسی فرایند التیام زخم
- ۵- حفاظت زخم از صدمات مکانیکی

به عبارتی دیگر

- اگر تخریب در پوست و لایه های زیر پوست ایجاد شود ما پوششی روی آن می گذاریم که به آن پانسمان گفته می شود.

وضعیت زخم

- خشک و تمیز
- کثیف، آلوده به خاک و خاشاک
- مرطوب با ترشح خونابه ای
- عفونی
- لذا بر اساس وضعیت زخم نوع پانسمان و نحوه درمان آن
فرق خواهد کرد.

خراشیدگی یا ساییدگی:

- این زخم در اثر ساییده شدن لایه فوقانی پوست ایجاد می‌شود. به دلیل آن که بیشتر اعصاب این لایه آسیب می‌بینند، زخم دردناک، ولی خونریزی قابل توجه نیست. خراشیدگی اگر وسیع باشد یا ذرات خاک یا اجسام خارجی در آن فرورفته باشد، می‌تواند جدی و خطرناک باشد.

:

- چنانچه جسم خارجی به طور سطحی در پوست فرورفته است، آن را به آرامی با آب و صابون بشوئید و زخم را با بتادین، ضد عفونی و پانسمان کنید.

بریدگی:

- زخمی است که لبه‌های صاف داشته و شبیه بریدگی جراحی یا بریدگی با لبه کاغذ است. این زخم، سوزش زیادی داشته و شدت خونریزی در این نوع زخم، بسته به عمق بریدگی، محل و اندازه

پاره‌شدگی:

- زخمی است عمیق که دارای لبه‌های ناصاف بوده و در اثر اجسام تیزی مانند شیشه ایجاد می‌شود. در این جراحی، بافت‌های زیرین پوست آسیب دیده و احتمال خونریزی شدید زیاد است.

:

در بریدگی و پاره‌شدگی اولویت با کنترل خونریزی به وسیله فشار مستقیم است. لبه‌های زخم را به هم نزدیک کنید. عضو را بی‌حرکت و کمی بالاتر از سطح قلب قرار داده تا از درد و خونریزی آن کاسته شود. چنانچه جسم خارجی در زخم باقی مانده آن را خارج نکنید. زخم را ضدعفونی و پانسمان کنید و مصدوم را به نزدیک‌ترین مرکز درمانی برسانید.

کنده شدگی:

- زخمی است که قسمتی از پوست یا عضله از بدن جدا یا آویخته شود.
-
- سطح زخم را تمیز و جلوی خونریزی را بگیرید. اگر قسمتی از پوست یا عضله آویزان شده آن را در محل اولیه خود قرار دهید و روی آن را ببندید و بلافاصله مصدوم را به مرکز درمانی برسانید.

سوراخ شدگی:

- زخمی عمیق که در اثر وارد شدن یک جسم نوک تیز ایجاد می شود. این جراحت همیشه باعث خونریزی شدید نمی شود، ولی در سوراخ شدگی های شکم و قفسه سینه، احتمال خونریزی های شدید و مرگ زیاد است.

- ابتدا اجازه دهید چند لحظه ای خونریزی جریان یابد تا میکروب های داخل زخم به همراه خون خارج شوند. محل زخم را ضد عفونی کنید و در صورتی که جسم خارجی در آن فرورفته است، آن را خارج نکنید، چرا که با خروج جسم بر شدت خونریزی افزوده می شود. بنابراین جسم را با پانسمان ثابت کنید و مصدوم را به بیمارستان منتقل کنید.

عضو:

- این جراحی شدیدترین نوع زخم‌های خونریزی دهنده است و اغلب به دلیل یک جسم برنده صنعتی آلوده اتفاق می‌افتد.

▪

- خونریزی را با وارد کردن فشار مستقیم و بالا نگه داشتن عضو متوقف کنید. برای مراقبت از عضو قطع شده، آن را در یک گاز استریل یا دستمال تمیز بپیچانید و بعد درون یک کیسه پلاستیکی قرار دهید و سر آن را محکم گره بزنید. سپس کیسه حاوی عضو قطع شده را داخل یک کیسه یخ قرار دهید. کیسه حامل عضو و مصدوم را به بیمارستان انتقال دهید.

وسایل مورد نیاز برای پانسمان

گرچه وسایل مورد نیاز برای پانسمان، بستگی به نوع زخم و وسعت آن دارد ولی معمولاً برای پانسمان به لوازم زیر نیاز است:

- ۱.
۲. قیچی
- ۲.
- پنبه
- محلول های ضد عفونی کننده
- ، سرم فیزیولوژی
- .
- .
- .

- ابتدا باید دست ها را با آب گرم و صابون کاملا شست و بدون خشک کردن با حوله، صبر کرد تا خشک شود. در صورت امکان بهتر است دست ها را با الکل سفید، ضدعفونی کرد.
- سپس زخم و اطراف آن را با پنبه و سرم فیزیولوژی تمیز می کنیم تا اگر زخم دارای خاک و گل یا مواد دیگری باشد شسته شود.
- زخم را با پنبه آغشته به مواد ضدعفونی کننده مثل بتادین از داخل زخم به سمت خارج تمیز می کنیم.
- پس از هر بار مصرف باید پنبه ای که برای تمیز کردن قسمتی از زخم به کار رفته، دور انداخت.
- یک قطعه گاز استریل را پس از نظافت کامل زخم روی آن بگذارید به طوری که زخم و اطراف آن را کاملا بپوشاند. سپس به وسیله باند یا چسب آن را ثابت کنید.

روش صحیح پانسمان زخم باز

• برای مهار بهتر خونریزی، لبه‌های زخم را به هم نزدیک کرده و با یک گاز استریل یا دستمال تمیز، خونریزی را به وسیله فشار دادن کنترل کنید.

۲. وقتی خونریزی کنترل شد، اطراف زخم را با پنبه آغشته به محلول ضدعفونی کننده از داخل به خارج تمیز کنید. عکس این کار و حرکت رفت و برگشت پنبه روی زخم موجب می‌شود که آلودگی اطراف زخم به داخل آن نفوذ و زخم را عفونی کند.

- پس از استریل کامل زخم، یک قطعه گاز استریل روی زخم بگذارید، به طوری که روی زخم و اطراف آن را کاملاً بپوشاند. پانسمان را دقیقاً روی زخم قرار دهید و هرگز آن را جابه‌جا نکنید. در صورت جابه‌جا شدن پانسمان آن را عوض کنید. حرکت پانسمان می‌تواند میکروب‌های سطح پوست را به سمت زخم هدایت کند.

۴ - در صورتی که خون به پانسمان نفوذ کرد، هرگز پوشش روی زخم را برندارید. برای بند آوردن خونریزی، گاز یا دستمال بیشتری روی پوشش قبلی زخم قرار دهید.

۵ - گاز استریل را در ۴ طرف با چسب روی پوست ثابت و سپس بانداز کنید.

توصیه‌هایی درباره پانسمان زخم

- بتادین با نام (پوویدون آیوداین) یک محلول میکروب‌کش قوی بوده و می‌تواند تمام انواع باکتری‌ها، ویروس‌ها، قارچ‌ها و سایر میکروارگانیسم‌ها را نابود سازد. نکته بسیار مهم آن که این محلول تا زمانی که روی پوست خشک نشود، هیچ اثری ندارد.
- از نفوذ بتادین به داخل زخم باز خودداری کنید، چراکه به دلیل داشتن املاح ید ممکن است موجب حساسیت در افراد شود.
- برای پوشاندن زخم از پنبه استفاده نکنید، چراکه پرزهای پنبه‌ها به سطح زخم می‌چسبند.
- بدون نظر پزشک از پماد آنتی‌بیوتیک استفاده نکنید، چراکه پماد جلوی خون‌گیری بافت اطراف زخم را گرفته و ترمیم را به تعویق می‌اندازد.
- در صوتی که زخم عمیق، خونریزی شدید و دو لبه زخم به هم نمی‌رسند، برای بخیه زدن به بیمارستان مراجعه کنید.
- تعویض پانسمان را هر روز و اگر مرطوب یا کثیف شد، زودتر انجام دهید.
- از کندن دلمه زخم اجتناب کنید، چراکه ترمیم را مختل می‌کند و خطر عفونت را افزایش می‌دهد.
- اگر محلول ضد عفونی کننده در دسترس نبود، برای تمیز کردن زخم از آب و صابون استفاده کنید.

مشخصات پوشش پانسمان زخم

- تمیز و بدون آلودگی میکروبی باشد تا ضمن اینکه مانع رسیدن میکروب ها به سطح زخم شده ، خود نیز سبب آلودگی مجدد آن نگردد.
- مانند پارچه توری سوراخ های زیادی داشته باشد تا:
 ۱. اکسیژن هوا بتواند به سطح زخم و اطراف آن برسد.
 ۱. از رشد احتمالی میکروب های غیرهوازی در سطح زخم جلوگیری شود.
 ۲. امکان تبخیر پوست از زیر پانسمان مهیا باشد، زیرا در غیر این صورت، پوست مرطوب شده، پانسمان خیس می شود و محیط مناسبی برای رشد میکروب ها فراهم می شود.

- از جنسی باشد که به زخم نچسبد زیرا احتمال دارد در هنگام برداشتن از روی زخم به بافت های در حال ترمیم صدمه بزند، **پنبه برای پانسمان مناسب نیست.**
- قدرت جذب ترشحات زخم را داشته باشد.
- حجم و ضخامت کافی داشته باشد تا زخم را از ضربه ها و صدمات حفظ کند.
- به اندازه کافی بزرگ باشد که تمام سطح زخم را بپوشاند و لبه آن حداقل دو سانتی متر از لبه زخم جلوتر باشد.

نکات الزامی در پانسمان زخم

- هنگام پانسمان از سرفه و عطسه مستقیم روی زخم یا صحبت کردن که باعث آلوده شدن زخم می شود، خودداری کنید.
- اگر سرم فیزیولوژی برای شست و شوی زخم در دسترس ندارید می توانید ۹ گرم نمک را در یک لیتر آب جوشیده سرد شده حل کنید و به جای سرم جهت شست و شوی زخم استفاده کنید.
- در خصوص زخم های سطحی و خراش پوست استفاده از آب و صابون کفایت می کند.
- برای پانسمان باید از «پنس» استفاده شود. در غیر این صورت باید دست ها کاملا تمیز بوده و از دست زدن به سطحی از گاز یا پد که به طور مستقیم روی زخم قرار می گیرد، خودداری شود.
- هرگز پنبه یا گازی که برای نظافت اطراف زخم به کار می رود را روی زخم ننمایید.
- اگر دو لبه زخم از یکدیگر خیلی فاصله داشته باشند باید به وسیله بخیه زدن دولبه را به هم نزدیک کرد تا زخم زودتر التیام پیدا کند. برای این کار مصدوم را به نزدیک ترین مراکز بهداشتی درمانی ببرید.

- اندازه گازی که روی زخم گذاشته می شود بستگی به وسعت زخم دارد. مهم این است که باید کاملا زخم و اطراف آن را بپوشاند.
- هرگز پنبه را مستقیما روی زخم قرار ندهید. زیرا پس از خشک شدن، کندن آن مشکل و دردناک است.
- اگر زخم با خاک یا اشیای آلوده تماس داشته است، فورا جهت تزریق سرم ضدکزاز به مراکز بهداشتی درمانی مراجعه کنید.
- برای پانسمان زخم در محلی که لباس روی آن را پوشانده ابتدا باید با قیچی لباس را برید تا وسعت و چگونگی زخم کاملا آشکار شود. سپس روی زخم را تمیز می کنیم و روی آن را با گازاستریل یا پد می پوشانیم.

انواع پانسمان

. پانسمان های سنتی

۲. پانسمان های مدرن

پانسمان های سنتی مانند گاز وپنبه که در کشور ما نیز خیلی رایجند بسیاری از ویژگیهای یک پانسمان ایده آل را ندارند.

- ذرات وباقیمانده فیبر والیاف خود را در زخم به جای می گذارند.
- این پانسمان ها به بستر زخم چسبیده وآنرا خشک ودهیدراته می کنند و نیاز به تعویض مکرر ومراقبت پرستاری ماهرانه دارند.
- این پانسمان ها نبایستی مستقیما"روی سطح مرطوب زخم گذاشته شوند و استفاده از آنها محدود به شرایطی است که زخم خشک و تمیز بوده و یا فقط بعنوان پانسمان ثانویه استفاده شوند.

• پانسمان ایده آل باید

- ✓
- ✓ ترشحات اضافی زخم را جذب کند بدون اینکه به باکتری ها اجازه نفوذ و رشد بدهد و یا منجر به خشکی بیش از اندازه زخم شود.
- ✓ فشار مناسب برای هموستاز را ایجاد کند .
- ✓ درد را کاهش دهد و تعویض آن همراه درد نباشد .
- ✓ رطوبت و دمای مناسب را در بستر زخم حفظ نماید.
- ✓ دبریدمان اتولیتیک را تسهیل و اپیتلیالیزه شدن را تسریع کند.
- ✓ مقرون به صرفه باشد.
- ✓ اجازه تبادل گازهایی مانند اکسیژن، دی اکسید کربن و بخار آب را بدهد.
- ✓ در زخم ذرات ریز و باقیمانده به جای نگذارد.
- ✓ نیاز به تعویض مکرر نداشته باشد.

• باید توجه داشت که تمام خصوصیات ذکر شده در یک پانسمان منفرد برای تمامی زخم ها نمی گنجد و هر زخم باید به دقت مورد ارزیابی قرار گرفته و سپس پانسمان مناسب برای آن را انتخاب نمود.

● فرایند التیام زخم

- بلافاصله پس از ایجاد زخم شروع شده و تا ماه ها و شاید سال ها پس بهبود زخم و بسته شدن آن ادامه پیدا می کند. معمولاً چهار مرحله دارد:

(هموستاز

(التهابی

(تکثیر سلولی

(

بنابراین پانسمان ها به سه دسته تقسیم می شوند:

۱. پانسمان هایی که اگزودا را جذب می کنند.
۲. پانسمان هایی که رطوبت را به همان اندازه ای که هست نگه می دارند.
۲. پانسمان هایی که رطوبت به زخم می دهند.

● پانسمان های جاذب :

- مناسب جهت زخم هایی که ترشح اگزودا زیادی دارند.
- این پانسمان ها ظرفیت بالایی برای جذب و نگهداری آب دارند، لذا نیاز به تعویض دیرتر دارند(در مقایسه با پانسمان های سنتی).
- بنابراین پروسه ترمیم زخم با تعویض پانسمان بهم نمی خورد.
- همچنین هزینه پرستاری کاهش می یابد.
- فوم ها و آلژینات ها بهترین انواع جاذب ها هستند.

پانسمان های نگهدارنده رطوبت:

- وقتی بافت گرانولاسیون تشکیل می شود و زخم با بافت همبند پر میشود، ترشح اگزودا کاهش می یابد و استفاده از پانسمان جاذب باعث خشکی و دهیدره شدن زخم خواهد بود. در این موقع پانسمان هایی لازم است که رطوبت را همانطور که هست نگه دارد.
- **هیدروکلوئید و فیلم ترانسپارنت**

● پانسمان های رطوبت دهنده:

پوشیده شده، باید این بافت مرده را بنحوی دبرید کرده و برداریم تا ترمیم زخم صورت گیرد. که میتوان از دبریدمان اتولیتیک (هضم تدریجی سلول ها و بافت مرده با آنزیم ها و فاگوسیت های آندوژن) استفاده کرد، مرطوب نگه داشتن زخم به این پروسه کمک می کند.

● برای این کار هیدروژل ها مناسب ترین هستند.

- پانسمان تنها یک پوشش برای زخم نیست بلکه یک عامل درمانی است و باید در انتخاب و کاربرد آن دقت عمل بیشتری بکار برد.

برای امروز، شای بزرگ زندگی تنهاییت داشته باش
و برای غصه های کوچک، تسکین یابی
در این صورت،
اگر وظیفه روزانه ات را به انجام رساندی
برو آرام بخواب، خدا بیدار است.

ویندوز فون

